

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

PRENUMERATA ROCZNA
30 ZŁOTYCH.

OD 6 EGZEMPLARZY 25 ZŁ.

NUMER POJEDYŃCZY 60 GROSZY.

KONTO CZEKOWE w P. K. O. 52.020

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA,
MARSZAŁKOWSKA 81 a

TELEFONY: REDAKCJI 9-66-06.
ADMINISTRACJI 9-61-92.

Redakcja rękopisów nadesłanych
nie zwraca.

Ceny ogłoszeń: Strona w tekście: 350 zł.— $\frac{1}{2}$ str. 175 zł.— $\frac{1}{4}$ str. 87 zł. 50 gr. Poza tekstem za str. 250 zł. — $\frac{1}{2}$ str. 125 zł., $\frac{1}{4}$ str. 62 zł. 50 gr. Publikacje bilansów o 50% drożej. Ogłoszenia instytucji komunalnych (dostarczone bezpośrednio do Administracji) za str. 120 zł, $\frac{1}{2}$ str. 60 zł. — $\frac{1}{4}$ str. 30 zł.

Redaktor — Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński.

ROK XVI.

WARSZAWA, 12 SIERPNI 1934 r.

Nr. 32

TREŚĆ Nr. 32. Sprawa aktualna — *H. Ziembicki*. Przystosowanie się samorządów powiatowych do pogarszającej się konjunktury gospodarczej — *A. Niedobory* (deficyty) i nadwyżki budżetowe w rachunkowości związków samorządowych — *Fr. Grela*. Sprawy bieżące. Wiadomości gospodarcze. Poradnik samorządowy. Wydawnictwa nadesłane.

Sprawa aktualna

Ustawa z dnia 16 marca 1933 r. o Funduszu Pracy (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 163) zezwala niektóre zaległości w państwowych podatkach, powstałe przed 1 października 1931 r., regulować świadczeniami w naturze.

Art. 18 instrukcji Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu, Opieki Społecznej, Komunikacji oraz Rolnictwa i Reform Roln. z dnia 13 czerwca 1933 r., ogłoszonej w Monitorze Polskim z dnia 21 czerwca 1933 r. Nr. 140, powierza przyjmowanie świadczeń, w postaci materiałów i robocizny konnej i pieszej, wydziałom powiatowym (powiatowym zarządom drogowym) przy wykonywaniu robót drogowych.

Wydział Powiatowy w Dubnie, idąc po myśli władz państwowych, w kierunku ułatwienia rolnikom pozbycia się zaległości podatkowych, uchwalił wprowadzić analogiczne zastosowanie na wstępie wymienionej ustawy i względem należności komunalnych, powstałych w tymże czasie, jak: dodatki do państwowych podatków od gruntów i opłaty drogowe i podał to do ogólnej wiadomości.

Akcja powyższa rozpoczęta na terenie powiatu dubieńskiego w roku 1933 w m-cu lipcu dała w rezultacie do dnia 1.IV.1934 r. ogółem świadczeń w naturze przy robotach drogowych na kwotę 70.000 złotych.

Dla zachęcenia podatników do regulowania swych zaległości w wyżej omówiony sposób, należałoby i koniecznym jest przeprowadzić natychmiastowo i skrupulatny z nimi rozrachunek, a tu właśnie natrafiono na niespodziewaną przeszkodę — Urząd

Skarbowy kategorycznie oświadczył, że dodatków komunalnych do podatków państwowych, uregulowanych świadczeniami w naturze nie odpisze, gdyż niema na to podstawy prawnej i że takowe winno być regulowane gotówką.

W tej sprawie interwenjowano u władz skarbowych II-giej instancji, które jednak stanowisko Powiatowego Urzędu Skarbowego potwierdziły.

Mija już rok od czasu rozpoczęcia przyjmowania świadczeń w naturze za zaległe podatki, a za odrobione dodatki komunalne nie wydano dotychczas ani jednego formalnego kwitu, co stawia Wydział Powiatowy w przykrej sytuacji i naraża na słuszne zarzuty zainteresowanych podatników.

Taki stan rzeczy demoralizuje ludność, podrywa jej zaufanie do władz, paraliżuje akcję oddłużeniową i pozbawia drogi cennej robocizny. — A zdaje się, że cały konflikt polega jedynie na prostym nieporozumieniu, gdyż z tego, że ustawa o Funduszu Pracy mówi tylko o regulowaniu świadczeniami w naturze zaległości podatków państwowych, nie wynika wcale, aby nie mogły być w ten sposób regulowane i dodatki komunalne, o ile dany związek komunalny to uchwali, a nie może być, aby nie miał on prawa swojemi należnościami dysponować.

To nieporozumienie powinno być w najbliższym czasie uchylone przez wydanie odnośnych zarządzeń władzom skarbowych I i II-giej instancji.

H. Ziembicki.

Kierownik P. Z. D. w Dubnie

Przystosowanie się samorządów powiatowych do pogarszającej się konjunktury gospodarczej

Główny Urząd Statystyczny R. P. wydał ostatnio „Statystykę Samorządową za 1931/32 r.“. W bieżącym roku jest to już drugi zeszyt, obrazujący zagadnienie finansów samorządowych (pierwszy zeszyt obejmował: „Preliminarze budżetowe Związków Samorządowych na 1933 i 1934 r.“).

Wymienionej wyżej „Statystyce samorządowej“ winniśmy poświęcić trochę uwagi, a szczególnie danym dotyczącym nas bliżej, to znaczy, obrazującym stan finansowy powiatowych związków samorządowych. Bo chociaż dane te są trochę spóźnione, gdyż dotyczą 1931/32 r. oraz lat poprzednich, obrazują nam jednak przystosowanie się samorządu pod względem finansowym do zmienionej kryzysowej konjunktury. Rozpatrując te dane, nie ograniczymy się tylko do wymienionego zeszytu, ale dla zobrazowania stanu finansów w okresie dobrej i złej konjunktury, sięgniemy po dane, zamieszczone w poprzednio wydanych przez G. U. S. zeszytach.

Przedewszystkiem interesującym będzie uprzytomnić sobie spadek strony dochodowej samorządów powiatowych. Dochody te wynosiły w milionach złotych:

W roku	Dochody ogółem	Dochody zwyczajne	Dochody nadzw.
1927/28	164	119	36
1928/29	227	152	63
1929/30	229	167	45
1930/31	183	155	28
1931/32	136	121	14
Preliminowano 1933/34	116	107	9

Spadek dochodów zmusił samorzady powiatowe do ograniczenia wydatków. Wzrost i zmniejszanie wydatków przedstawia nam w milionach złotych następująca tablica:

W roku	Wydatki ogółem	Wydatki zwyczajne	Wydatki nadzw.
1927/28	162	113	46
1928/29	223	136	83
1929/30	232	154	70
1930/31	200	150	50
1931/32	146	23	22
Preliminowano 1933/34	116	100	16

Przyglądając się tym danym, stwierdzić musimy, że przystosowanie się samorządów powiatowych do pogarszającej się konjunktury następowało z pewnym opóźnieniem. Wynika to z rozpędu, który wzięliśmy w okresie dobrej konjunktury i z przekonania, że kryzys gospodarczy jest zjawiskiem przejściowym. Zrozumiała jest wskutek tego niechęć przedstawicieli samorządu do redukcji zapoczątkowanej pracy, do której przecież ludzie się przywiązują.

Odegrało przytem w tem zjawisku rolę układanie preliminarzy budżetowych dość wcześnie, kiedy można było rozporządzać dopiero danymi z roku ubiegłego. Różnica więc pomiędzy uchwalonym a wykonanym budżetem wynosiła prawie 2 lata. W tych warunkach trudno się było zorientować, jak dalece należy budżet nowy zmniejszyć i przystosować do malejących dochodów. Z tego też względu w preliminarzach budżetowych uchwalanych przewidywano wydatki na pracę, z którymi się rozstać nie chciano. Dopiero stale postępujące z roku na rok zmniejszanie się dochodów oraz zarządzenia władz nadzorczych spowodowały poważne zredukowanie budżetów, co widzimy z danych preliminarzy budżetowych na 1933/34 rok.

Interesującym będzie przyjrzeć się wahaniom poszczególnych źródeł dochodu samorządów powiatowych, które zobrazujemy w milionach złotych w następującej tablicy:

W roku	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32
a) Dochody zwyczajne	119,9	152,4	166,9	154,9	121,1
Podatki bezpośrednie	43,0	51,7	57,7	48,0	43,9
Podatki pośrednie	12,0	13,6	12,3	9,1	5,8
Specjalne składki	25,8	39,7	47,8	51,2	39,0
Oplaty	5,8	6,5	6,5	10,1	11,1
Zwroty	23,6	29,7	25,9	19,9	11,7
Dochód z majątku	2,5	2,8	2,7	3,0	3,9
Czysty zysk z przedsięb.	3,7	3,9	4,0	4,7	0,6
Subwencje i zasiłki	2,0	1,9	1,9	4,8	4,6
Inne	1,1	1,4	2,0	3,0	3,3
b) Dochody nadzwyczajne	36,05	63,1	45,9	26,2	14,9
Podatki inwestycyjne	1,5	1,7	2,0	1,2	1,3
Specjalne składki	8,6	12,1	14,3	2,9	1,3
Zwroty	1,7	5,1	—	—	0,1
Ze sprzedaży majątku	0,2	0,5	0,2	2,4	0,5
Pożyczki	19,5	33,8	15,9	11,4	7,7
Zapomogi	4,7	8,7	10,8	8,1	2,6
Inne	0,0	0,1	2,3	0,0	0,3
c) Dochody zaległe	8,4	12,0	17,0	18,4	—

W dochodach widzimy zmniejszenie się poważne podatków bezpośrednich i specjalnych składek, które były podstawą budżetów zwyczajnych. W budżecie nadzwyczajnym zmniejszają się pożyczki, które największą rolę odgrywają w tym dziale w latach poprzednich. Zmniejszają się również podatki inwestycyjne, a zwłaszcza specjalne składki.

W związku ze zmniejszeniem się wydatków następuje kurczenie się wydatków w poszczególnych działach, które w milionach złotych przedstawia następująca tablica:

W roku	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32
a) Wydatki zwyczajne	112,7	138,1	154,9	151,0	123,5
Administracja ogólna	22,0	24,1	27,5	26,1	21,5
Oświata	6,3	7,5	4,5	3,5	2,3
Sztuka i kultura	0,5	0,6	0,8	0,5	0,2
Opieka społeczna	4,9	5,3	7,5	7,4	6,8

	W roku	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32		W roku	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32
Zdrowotność i szpitaln.		15,2	18,1	21,9	21,5	17,6	Zdrowie publiczne		2,5	4,0	4,0	2,4	1,3
Weterynarja		1,3	1,9	11,1	10,9	9,3	Splata długów		0,1	0,8	—	0,2	0,5
Popieranie rolnictwa	}	3,2	4,3				1,2	1,2	0,7	Opieka społeczna		0,5	1,1
Popieranie przem. i handlu									c) Wydatki zaległe		2,4	3,8	6,6
Utrzymanie dróg koł.		43,7	53,9	59,1	53,5	42,0							
Świadczenia na rzecz in. związków		7,7	9,1	—	5,7	4,6							
Bezpieczeństwo publiczne		0,9	1,1	2,2	1,8	1,3							
Majątek komunalny		0,3	0,5	0,7	0,4	0,7							
Deficyty przedsiębiorstw		0,6	0,7	0,7	1,1	0,3							
Splata długów		6,5	9,0	12,0	14,3	14,7							
Różne		0,9	0,9	5,2	1,5	2,8							
b) Wydatki nadzwyczajne		46,4	84,8	75,0	50,0	22,6							
Zarząd ogólny		1,6	4,1	3,3	1,2	0,6							
Majątek		0,9	1,7	2,1	1,8	1,8							
Przedsięb. samorządowe		3,5	6,8	4,5	5,2	2,2							
Drogi i place publiczne		27,4	51,0	43,1	32,5	12,8							
Popieranie rolnictwa		1,7	2,4	3,8	3,3	1,1							
Oświata		4,0	5,6	3,4	1,7	0,6							

Przestudjowanie powyższych tablic uwidacznia nam ewolucję finansową, jaką samorzady powiatowe odbyły od okresu dobrej do złej konjunktury. Rozumie się, że w zestawieniach są niewielkie odchylenia, albowiem w każdym roku brakło kilku sprawozdań związków komunalnych i to różnych w każdym roku. Niemniej jednak zestawienia te dają nam pewien obraz rozwoju gospodarki finansowej oraz prac, któremi się samorzady te interesowały. Analizy cyfr w tablicach zestawionych, nie dokonywujemy albowiem widoczna ona jest z przestudjowania tablic, a powtarzać jej — dla braku miejsca — nie możemy.

A.

Niedobory (deficyty) i nadwyżki budżetowe w rachunkowości związków samorządowych

W artykule, ogłoszonym pod takim samym tytułem w Nr. 27 „Samorządu“ omówiłem postępowanie z nadwyżkami budżetowymi; w tej części artykułu chcę przedstawić prawidłowe i zgodne z obowiązującymi przepisami postępowanie z niedoborami budżetowymi. Już poprzednio wskazałem, iż pojęcie „niedoboru budżetowego“, przez który rozumieć musimy nadwyżkę sumy, stanowiącej wykonanie budżetu po stronie wydatków¹⁾ nad sumą stanowiącą wykonanie budżetu po stronie dochodów²⁾ łączy się tylko z budżetem zrealizowanym. Niedobór budżetowy jest tedy wyrazem ujemnego wyniku gospodarki budżetowo - finansowej w danym roku obrachunkowym. Niedobór, jako wynik, wyrażony jest właśnie cyfrą uskutecznionych wydatków ponad sumę otrzymanych na pokrycie tych wydatków dochodów budżetowych. Z uwagi na obowiązek zrównoważenia budżetu jeszcze przed jego realizowaniem oraz na obowiązek zachowania tej równowagi w czasie jego wykonywania, niedobór budżetowy jest w gospodarce zjawiskiem anormalnym, jest oczywista wynikiem ujemnym.

Celem zabezpieczenia gospodarki budżetowej przed ujemnym wynikiem (niedoborem budżetowym) przepisy budżetowe zawierają szereg wiążących zarządy związków samorządowych postano-

wień. W szczególności duże znaczenie posiadają postanowienia § 43 przepisów budżetowych. Ustala on zasadę równowagi budżetu w czasie jego realizacji (zarząd związku, wykonując budżet, winien dbać o zachowanie równowagi, t. j. wykonywać go w ten sposób, aby wydatki okresu budżetowego nie przewyższały zrealizowanych dochodów, zaś uskutecznienie wydatków w drodze zaciągania krótkoterminowych zobowiązań względem osób trzecich t. zw. kredytowe wykonanie budżetu dopuszczalne jest wyjątkowo i jedynie w granicach równowagi budżetowej danego okresu obrachunkowego) oraz wskazuje sposób realizowania budżetu w wypadku, gdy dochody nie osiągają prelimitowanej wysokości (wówczas „budżet po stronie wydatków należy wykonywać jedynie w granicach uzyskanych wpływów, przyczem przedewszystkiem winny być uskutecznione wydatki, do pokrywania których związek komunalny jest zobowiązany w myśl zawartych umów i obowiązujących przepisów).

Powstanie niedoboru budżetowego możliwe jest z tego względu, iż zarządy związków samorządowych niezależnie od prowadzenia gospodarki na rachunek własny związku samorządowego (gospodarka budżetowa) prowadzą taką gospodarkę na rachunek i zlecenie osób trzecich (inkaso sum na rzecz Skarbu Państwa, innych związków samorządowych, instytucyj ubezpieczeniowych i t. p.) oraz dokonują krótkoterminowych operacyj kredytowych biernych i to bądź z mocy upoważnienia organu stanowiącego (zaciąganie pożyczek krótkoterminowych pieniężnych i wekslowych) bądź na podstawie uprawnień zawartych w przepisach, ustalających porządek w gospodarce finansowej związków samorządowych (realizacja budżetu przy pomocy kredytu towarowego — § 43 ust. ostatni przepisów budżetowych).

1) Uskutecznione pomiędzy 1 kwietnia jednego a 31 marca następnego roku wydatki na rachunek własny danego związku samorządowego, niezależnie od tego, czy wydatki te do końca danego okresu obrachunkowego zostały opłacone, czy też nie i niezależnie od tego, czy były one przewidziane w budżecie tego roku, w którym zostały uskutecznione czy też nie.

2) Otrzymane pomiędzy 1 kwietnia jednego a 31 marca następnego roku w gotówce lub w efektywnych rozrachunkach dochody i to niezależnie od tego, czy wpłynęły one z wymiarów i należności, pochodzących z tego samego okresu czy też z lat poprzednich.

Niedobór budżetowy wskazuje tedy, jaką sumę kapitałów obcych, wprowadzonych do gospodarki danego związku samorządowego przez zarząd związku na okres zawsze krótszy, aniżeli jeden rok, zużyto na własne potrzeby i którą to sumę będzie można zwrócić dopiero z dochodów budżetowych roku następnego lub następnych po tym roku budżetowym, w którym na własne potrzeby (wydatki budżetowe) zużyto cudze kapitały, bądź wypożyczone na okres krótszy niż rok (pożyczka krótkoterminowa, kredyt pieniężny w rachunkach otwartego kredytu, kredyt wekslowy i towarowy) bądź zużyto cudze kapitały bez zgody ich właścicieli (sumy przechodnie, kaucje, depozyty). Niedobór budżetowy automatycznie tedy odbija się na gospodarce w roku czy latach następnych i to ujemnie, gdyż dochody przyszłych lat, do wysokości sumy powstałego niedoboru budżetowego muszą być zużyte na pokrycie zobowiązań krótkoterminowych, przez zaciągnięcie których powstał niedobór budżetowy i nie będą mogły być w tej wysokości użyte na nowe potrzeby, co przecież jest ich istotną funkcją.

Mimo obowiązku ułożenia budżetu zrównoważonego oraz obowiązku wykonywania budżetu z zachowaniem równowagi pomiędzy skutecznianiami wydatkami a osiąganymi dochodami, życie niejednokrotnie może spowodować deficytowe wykonanie budżetu. Obowiązujące przepisy, licząc się z tą możliwością, ustaliły w szeregu postanowień, zawartych tak w przepisach budżetowych, jak i kasowo - rachunkowych, sposób postępowania z powstałym niedoborem budżetowym.

Sprowadza się ono do dwóch zasadniczych czynności:

- a) budżetowania likwidacji niedoboru lub jego części,
- b) księgowania likwidacji niedoboru lub jego części.

Pokrycie powstałego niedoboru budżetowego względnie pokrycie części istniejącego niedoboru musi dokonać się poprzez budżet bądź zasadniczy (pokrycie niedoboru lub jego części o ile on istnieje w chwili układania budżetu zasadniczego, np. niedobór budżetowy z roku 1931/32 nie był pokryty do chwili układania budżetu na rok 1933/34) bądź dodatkowy. Z chwilą ustalenia powstania niedoboru budżetowego, co jest wiadome po dokonaniu rocznego zamknięcia rachunków (w końcu miesiąca kwietnia, a najpóźniej już w miesiącu maju — § 39 przepisów kasowo - rachunkowych) — zarząd związku samorządowego, niezależnie od obowiązku usprawiedliwienia zamknięcia roku obrachunkowego niedoborem, powinien przedstawić organowi stanowiącemu wniosek o sposobie pokrycia niedoboru w formie budżetu dodatkowego, który winien być rozpatrzony najpóźniej na tem zebraniu organu stanowiącego, na którym będzie rozpatrywane roczne sprawozdanie rachunkowe za ten rok sprawozdawczy, który zamknięty został niedoborem budżetowym (w ciągu 6 miesięcy po skończonym roku budżetowym — § 43 przepisów kasowo - rachunkowych). Oczywiście, że niema żadnych przeszkód, aby organ stanowiący załatwił sprawę pokrycia niedoboru wcześniej; przeciwnie jest to nawet wskazane, gdyż brak ustalenia defini-

tywnego sposobu pokrycia niedoboru wpływa ujemnie na realizację bieżącego budżetu („do czasu pokrycia niedoboru przez osiągnięcie wpływów na ten cel przeznaczonych, związek komunalny nie może podejmować nowych inwestycji, a wydatki zwyczajne bieżącego okresu winien ograniczyć do najbardziej koniecznych — § 43 przepisów budżetowych). Obowiązujące przepisy wymagają tylko, by pokrycie niedoboru wprowadzono w drodze budżetu dodatkowego do budżetu zasadniczego bezpośrednio po tym okresie, który został zamknięty niedoborem (§ 50 przepisów budżetowych).

Dla preeliminowania kredytu, potrzebnego na pokrycie niedoboru budżetowego mamy w budżecie wydatków nadzwyczajnych (ze względu na charakter niedoboru) specjalny dział „dział XIV“ — zatytułowany „pokrycie niedoboru budżetowego“. Likwidacja niedoboru, jak wyżej wskazałem, następuje z chwilą spłacenia (wykupowania) zobowiązań krótkoterminowych, zaciągniętych w tym okresie, który zamknięty został niedoborem. Regulowanie tych zobowiązań może następować:

a) w drodze przymusowej t. j. przez egzekucję administracyjną prowadzoną na rzecz wierzyciela krótkoterminowego na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27.10.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 809),

b) w drodze zamiany zobowiązań krótkoterminowych na długoterminowe (np. konwersja pożyczki),

c) w drodze normalnego, dobrowolnego spłacania zobowiązań i długów krótkoterminowych.

W zależności od tych 3-ch możliwych sposobów spłaty zobowiązań krótkoterminowych pozostaje i sposób budżetowania pokrycia niedoboru. Kredyt na pokrycie niedoboru, który będzie umorzony w drodze przymusowego uregulowania zobowiązań krótkoterminowych, preeliminujemy w oddzielnej pozycji (poz. a). Wysokość kredytu w tej pozycji stanowi suma zobowiązań jaka w danym roku będzie ściągana. Poszczególne zobowiązania oraz terminy ich płatności należy podać w rubryce „objaśnienia“ dla uzasadnienia wysokości żądanego kredytu.

W oddzielnej pozycji, pod pozycją b) (jeśli będzie jeszcze pozycja na pokrycie niedoboru likwidowanego w drodze dobrowolnego wykupywania zobowiązań krótkoterminowych), należy preeliminować likwidację niedoboru, w drodze zamiany zobowiązań krótkoterminowych na długoterminowe (konwersje). Jako objaśnienie tej pozycji, będące równocześnie uzasadnieniem wysokości kredytu, należy podać sumę konwertowanego zobowiązania. W ostatniej wreszcie pozycji (c) należy podać sumę kredytu, przeznaczonego na pokrycie niedoboru względnie jego części, likwidowanego w drodze normalnego (dobrowolnego) spłacania zobowiązań krótkoterminowych. Jako objaśnienie, równocześnie uzasadnienie wysokości kredytu w tej pozycji, należy podać jedynie pełną sumę istniejącego a niepokrytego w chwili układania budżetu niedoboru budżetowego.

O ile niedobór powstał przypadkowo w jednym roku i wyraża się on kwotą, którą bez większych wysiłków będzie można w ciągu następnego roku obrachunkowego z dochodów tegoż okresu przeznaczyć

na jego pokrycie, sprawa ułożenia budżetu dodatkowego jest prosta i nie budzi poważniejszych wątpliwości. Pewne trudności mogą powstać w tych związkach, które mają niepokryte deficyty z lat ubiegłych i to w takich wysokościach, iż pokrycie niedoboru w ciągu jednego roku budżetowego jest niemożliwe.

Jak prawidłowo należy w takim wypadku ułożyć budżet? Przedstawię to na następującym przykładzie: związek samorządowy X układa budżet zasadniczy na rok 1935/36, mając po zamknięciu roku 1933/34 (ostatni rok zakończony), a więc na 1 kwietnia 1934 r. niedobór budżetowy z lat ubiegłych w sumie zł. 65 tysięcy. Opracowany preliminarz budżetowy, odpowiadający wszelkim zasadom prawa budżetowego wskazuje, iż dochody budżetowe na rok 1935/36 wynoszą ogółem 160 tysięcy. Ta suma musi wystarczyć na pokrycie nowych potrzeb (nowe wy-

datki budżetowe) oraz na obsłużenie zobowiązań krótkoterminowych powstałych do dnia 1 kwietnia 1934 r., a nie mających innego pokrycia jak tylko z dochodów lat przyszłych — w tym przykładzie wynoszących sumę 65 tysięcy (suma tych zaległości musi być równa sumie istniejącego niedoboru budżetowego). Nowe konieczne potrzeby wymagają wydania kwoty 140 tysięcy; na pokrycie niedoboru pozostaje zatem zaledwie 20 tysięcy. Prowadzona na rzecz Towarzystwa Elektrycznego w Warszawie egzekucja wymaga na rok 1935/36 kwoty zł. 2.400. W roku 1935/36, zgodnie z przyrzeczeniem Banku Komunalnego, nastąpi konwersja pożyczki krótkoterminowej w sumie zł. 20 tysięcy na pożyczkę 10-letnią. Budżet związku na rok 1935/36 w tych warunkach powinien przedstawiać się następująco:

Wydatki:

Wydatki na nowe potrzeby zł. 140.000

DZIAŁ XIV. POKRYCIE NIEDOBORU BUDŻETOWEGO.

Pokrycie niedoborów budżetowych z lat ubiegłych.

- a) Pokrycie niedoboru przez uregulowanie należności, ściąganych w drodze przymusowej 2.400.—¹⁾
b) Pokrycie niedoboru przez konwersję pożyczki krótkoterminowej Nr. 12/K. w Banku Komunalnym 20.000.—
c) Na pokrycie niedoboru 17.600.—²⁾

Razem 180.000.—

Dochody:

Dochody z różnych źródeł

160.000.—

DZIAŁ IV. POŻYCZKI.

Pożyczka 10-letnia z Banku Komunalnego na konwersję pożyczki krótkoterminowej Nr. 12/K.

20.000.—

Razem 180.000.—

Wstawienie do budżetu kredytu na pokrycie niedoboru budżetowego, samo przez się niedoboru jeszcze nie umarza; dlatego też fakt wstawienia kredytu na ten cel do budżetu nie wymaga żadnych księgowania. Księgowania, wykazujące zlikwidowanie niedoboru budżetowego (po str. Ma rachunku „Niedobory i nadwyżki budżetowe“) należy przeprowadzać dopiero z chwilą faktycznie dokonanego umorzenia niedoboru budżetowego. Technika księgowania umorzenia niedoboru budżetowego zależna jest od ujęcia jego pokrycia w budżecie. Ponieważ są 3 możliwe formy w budżecie, stąd i trzy możliwe sposoby księgowania, wykazujących umorzenie niedoboru. Przejdźmy je po kolei:

a) np. *placimy* gotówką w dniu 2 kwietnia 1935 r. Tow. Elektrycznemu w Warszawie zł. 600 a/c jego należności. Operacja ta przewidziana jest w budżecie w poz. a (Dział XIV). Księgowania w tym wypadku powinno być 2 i to następująco:

1) Jako objaśnienie do pozycji „a“ należy podać: wstawiono do budżetu na podstawie § 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27.X.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 809) dla Towarzystwa Elektrycznego w Warszawie zł. 2.400, płatne po zł. 600.— w dn. 1.4, 1.7, 1.10 — 1935 r. i 1.1 — 1936 roku.

2) Jako objaśnienie do pozycji „c“ należy podać: Niedobór budżetowy po koniec roku 1933/34 wynosi ogółem złotych 65 tysięcy.

1) r-k „Kasa“ — (rozchód — str. Ma) zł. 600 i r-k „Wierzyciele różni“ (konto szczegółowe Tow. Elektryczne Warszawa str. Wn) zł. 600;

2) r-k „Wydatki budżetowe“ (konto szczegółowe Dział XIV §: poz. a str. Wn) zł. 600 i r-k „Niedobory i nadwyżki budżetowe“ (str. Ma) zł. 600.

b) w dniu 15/10 otrzymujemy skrypt dłużny z datą 12/10 1935 za L. 157/D, stwierdzający konwersję pożyczki krótkoterminowej Nr. 12/K w sumie zł. 20.000 na pożyczkę długoterminową 10-letnią. Księgowania, również 2 winny przedstawiać się następująco:

1) r-k „Dochody budżetowe“ (konto szczegółowe Dział IV — § i poz. . . str. Ma) — zł. 20.000 i dodatkowy zapis w księdze inwentarzowej Dział „B“ — długi długoterminowe i

r-k „Pożyczki krótkoterminowe“ (konto szczegółowe Pożyczka krótkoterminowa Nr. 12/K. z Banku Komunalnego — str. Wn) zł. 20.000 i

2) r-k „Wydatki budżetowe“ (konto szczegółowe — dział XIV §: poz. b str. Wn) zł. 20.000 i r-k „Niedobory i nadwyżki budżetowe“ — str. Ma) zł. 20.000.

c) Księgowania umorzeń niedoboru budżetowego w drodze normalnego (dobrowolnego i nie w drodze konwersji) regulowania zobowiązań krót-

koterminowych nie następują w momencie regulowania jakiegoś zobowiązania czy długu krótkoterminowego, *lecz dopiero po stwierdzeniu, czy zobowiązania te zostały splacone z funduszków własnych* a mianowicie przy pomocy tej części otrzymanych dochodów budżetowych, które były przeznaczone nie na pokrycie nowych potrzeb, lecz na likwidację niedoboru. Księgowania więc przedstawiać się powinny następująco:

1) w miarę placenia w ciągu roku różnych zobowiązań i długów krótkoterminowych księgujemy tylko zapłatę tego zobowiązania np. wykupujemy weksel własny, lub opłacamy gotówką należność z rachunku za wydatek z roku ubiegłego. Następują tylko księgowania, wykazujące uregulowanie zobowiązania; a więc „r-k Kasy“ (str. Ma) i r-k weksli własnych (str. Wn), r-k wierzycieli różnych (odpowiednie konto szczegółowe (str. Wn) i r-k Kasy (str. Ma),

2) dopiero po skończonym roku (pod datą 31 marca) po zaksięgowaniu wszystkich dokonanych w roku obrachunkowym operacji wraz z operacjami, o których mówi § 47 przepisów budżetowych, można stwierdzić stopień zrealizowania budżetu. Rachunek wydatków budżetowych wskazuje, ile w ciągu roku skutecznie wydatków (na nowe potrzeby i na likwidację niedoboru w drodze egzekucji przymusowej oraz w drodze konwersji) zaś rachunek dochodów budżetowych wykazuje sumę otrzymanych dochodów budżetowych. Dopiero gdy suma dochodów budżetowych, (saldo na rachunku „dochody budżetowe“) jest większa od sumy wydatków budżetowych (saldo na r-ku „wydatki budżetowe“) tem samym jest stwierdzone, iż ta nadwyżka dochodów (faktyczna nadwyżka budżetowa z dane-

go okresu obrachunkowego) może być lub została użyta na likwidację niedoboru. Dopiero wówczas, tak obliczoną przewyżkę dochodów w formie pozycji memorjałowej należy przeksięgować do wysokości preliminowanego w dziale XIV, § i poz. c kredytu na:

1) rachunek „Wydatki budżetowe“ (konto szczegółowe dział XIV. §: i poz. c — str. Wn) i

2) rachunek „Niedobory i nadwyżki budżetowe“ (str. Ma).

Podany wyżej przykładowo budżet (na ogólną sumę zł. 180.000) wykonano w dochodach na sumę zł. 178250, zaś w wydatkach na sumę zł. 163.500 Różnicę wynoszącą zł. 14.750 należy przeksięgować:

1) na r-k — Wydatki budżetowe — Dział XIV § i poz. c str. Wn jako wykonaną na poczet preliminowanej 17.600 i

2) na r-k „Niedobory i nadwyżki budżetowe“ (str. Ma), gdyż tylko w tej wysokości, w jakiej z własnych środków w ciągu roku obrachunkowego uregulowano zobowiązania i długów krótkoterminowych, umorzono istniejący niedobór budżetowy.

Dla wyczerpania tematu wskazać jeszcze należy, iż niedobór może być umarzany także w drodze odpisania, umorzenia czy zredukowania przez wierzyciela krótkoterminowego całej lub części jego pretensji. Tego rodzaju operacje nie przechodzą przez budżet a księgowanie ich należy traktować jako zwroty rachunkowe, a więc księgować na podstawie odpowiednich dokumentów wprost przez właściwy rachunek (str. Wn) i rachunek „Niedobory i nadwyżki budżetowe“ (str. Ma).

Fr. Greła.

Sprawy bieżące

W SPRAWIE WPLATY NA RZECZ ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH DODATKU DO PODATKÓW PAŃSTWOWYCH OD SPOŻYCIA, ZUŻYCIA WZGL. PRODUKCJI.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że Monopol Spirytusowy przekaże wpłatę na sumy komunalne z tytułu udziału związków samorządowych w opłacie monopolowej od spirytusu za miesiąc czerwiec łącznie z należnością za miesiąc lipiec.

Ponieważ wpłaty od Monopoli Spirytusowego stanowią przeszło 75% wszystkich wpływów z dodatków do podatków państwowych od spożycia, zużycia wzgl. produkcji, przeto Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie dokonało rozdziału za miesiąc czerwiec, a przystąpiło obecnie do rozdziału tych wpływów za okres dwóch miesięcy (czerwiec i lipiec). W ten sposób związki samorządowe otrzymają w terminie po 20 b. m. należność łącznie za dwa miesiące.

Nadmienić należy, że wpłaty z Monopoli Spirytusowego jak i co roku w okresie letnim zmniejszają się o 1/3 część.

WYJAŚNIENIE W SPRAWIE REGULAMINU WYBORCZEGO DO ZARZĄDÓW MIEJSKICH.

W związku z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 czerwca 1934 r. w sprawie

regulaminu wyborczego do zarządów miejskich, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w okólniku z dnia 27 lipca 1934 r. Nr. SS. 33—23—1 wyjaśniło co następuje:

1) W myśl § 4 ust. (1) regulaminu władza zarządzająca wybory może zarządzić wybory wszystkich przewidzianych ustawą członków zarządu miejskiego lub tylko niektórych z nich. O ile mają być dokonane wybory wszystkich członków zarządu, wówczas należy je przeprowadzić w następującej kolejności: najpierw wybrać prezydenta (burmistrza), następnie wiceprezydentów (wiceburmistrza), w końcu ławników. Kolejność ta nie wyklucza jednak możliwości poprzedniego wyboru np. wiceprezydentów (wiceburmistrza) lub ławników przed dokonaniem wyboru prezydenta (burmistrza), o ile wybór prezydenta (burmistrza) na pierwszym zebraniu wyborczym nie doszedł do skutku.

2) Władza zarządzająca wybory w zarządzeniu wyborów wskazuje członków zarządu, których należy wybrać. W myśl art. 37 ust. (2) ustawy liczbę wiceprezydentów w miastach ponad 50.000 mieszkańców rada miejska może powiększyć. Wobec powyższego uchwała rady miejskiej, dotycząca ustalenia liczby wiceprezydentów, winna być podjęta przed zarządzeniem wyborów do zarządu miejskie-

go, przyczem radzie przewodniczy dotychczasowy przełożony gminy, a to w myśl postanowień zawartych w § 5 rozp. II Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15.XII.1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 769), dotyczących pierwszego posiedzenia rady.

3) Zgłoszenie kandydata lub listy kandydatów (§§ 12 i 18 regulaminu) mogą podpisywać również i kandydaci, umieszczeni na zgłoszeniu lub liście, o ile oczywiście są radnymi.

4) Zarządzenie wyborów obowiązuje aż do czasu dokonania wyboru wszystkich tych członków zarządu miejskiego, których wybór został zarządzony. O ile więc na pierwszym zebraniu wyborczym nie wszyscy wymienieni w zarządzeniu członkowie zarządu zostaną wybrani, władza zarządzająca wyborami nie wydaje ponownego zarządzenia wyboru, lecz do przełożonego gminy należy wyznaczenie następnego terminu lub następnych terminów zebrań wyborczych celem dokonania wyboru tych członków zarządu, których na pierwszym zebraniu nie wybrano. O ile jednak chodzi o wybór przełożonego gminy lub zastępcy przełożonego, władza ma prawo wykorzystać uprawnienia, przysługujące jej z art. 50 ust. (4) ustawy. Na każdym zebraniu wyborczym radni wybierają przewodniczącego zebrania wyborczego.

5) Na zebraniach wyborczych radni nie mogą podejmować uchwał, należących do zakresu rady miejskiej, gdyż zebrania wyborcze radnych odbywają się pod przewodnictwem wybranych przez radnych przewodniczących, zwoływane są wyłącznie w celu przeprowadzenia wyborów i nie mają charakteru posiedzeń rady miejskiej.

6) Rada miejska może uchwałą, powziętą zwykłą większością głosów postanowić ustalenie kandydatury na stanowisko przełożonego gminy (zastępcy) w drodze konkursu i może ustalić w tym celu warunki konkursu, bądź powołać i upoważnić do tego oraz do rozpatrzenia ofert specjalną komisję radziecką zgodnie z art. 45 ustawy samorządowej. W sprawie przewodnictwa na posiedzeniu rady miejskiej w takich sprawach stosuje się postanowienie, zawarte w art. 35 ust. (4) ustawy.

Wykonanie uchwał rady miejskiej względnie komisji radzieckiej w sprawie konkursu należy do dotychczasowego przełożonego gminy (rozpisanie konkursu, przyjmowanie ofert, zwołanie posiedzenia rady miejskiej bądź komisji do rozpatrzenia ofert i t. p.). W myśl § 11 regulaminu kandydat, którego oferta w wyniku konkursu zostanie przyjęta, nie musi być zgłoszony na zebraniu wyborczym przez radnych w sposób określony w § 12 regulaminu, winien jednak złożyć deklarację, przewidzianą w § 12 ust. (3). Poza kandydatem z konkursu musi być dopuszczona możliwość zgłoszenia innych kandydatów w trybie określonym w §§ 11 i 12 regulaminu.

Do czasu dokonania wyborów jednoosobnych członków zarządu miejskiego i zatwierdzenia wyboru przełożonego gminy (zastępcy), dotychczasowi członkowie zarządu miejskiego pozostają na swych stanowiskach zgodnie z postanowieniami ust. (4) art. 2 ustawy samorządowej, przyczem mają zastosowanie w tym względzie przepisy §§ 3 i 4 cytowanego rozporządzenia II Ministra Spraw Wewnętrznych z 15.XII.1933 r. Rozpisanie konkursu jest uzasadnione zwłaszcza wtedy, gdy ma być ustanowiony

zawodowy burmistrz, a brak jest na miejscu odpowiedniego kandydata.

7) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13.VI.1934 r. uchyla wszystkie dotychczasowe przepisy o wyborach zarządu miejskiego, m. in. z dnia 15.XII.1933 r. Wyborów zarządzonych na podstawie powyżej cytowanego rozporządzenia z dn. 15.XII.1933 r., a niedokonanych przed wejściem w życie rozporządzenia z dnia 13.VI.1934 r., nie należy ponownie zarządzać, natomiast poszczególne czynności wyborcze, niedokonane do dnia wejścia w życie rozporządzenia z dnia 13.VI.1934 r., winny być po tej dacie dokonywane przy zastosowaniu przepisów tego nowego rozporządzenia.

ROZLICZENIE Z GMINAMI Z TYTUŁU ZNIESIENIA OBSZARÓW DWORSKICH I ZASADY UREGULOWANIA SPRAWY GRUNTÓW DOTACYJNYCH, PRZYDZIEŁONYCH PRZEZ B. KOMISJĘ KOLONIZACYJNĄ.

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych opracowało zasady, normujące rozliczenia z gminami z powodu zniesienia obszarów dworskich z rozparcelowanych majątków państwowych.

Rozliczenie z gminami ma na celu wyrównanie prawnie - publicznych interesów gmin, powstałych wskutek przegminowania obszarów dworskich przez udzielenie gminom odpowiedniego odszkodowania na pokrycie powstałych dla nich ciężarów. Przedmiotem rozliczenia pomiędzy Skarbem Państwa, jako b. właścicielem obszarów dworskich a gminami z powodu zniesienia obszarów dworskich są tylko ciężary prawnie - publiczne, które z mocy obowiązujących przepisów prawa publicznego po zniesieniu obszarów dworskich przechodzą na odnośne gminy, a których to ciężarów gminy z osiągniętych źródeł dochodowych po b. obszarach dworskich nie są, względnie nie będą w stanie pokryć. Ciężary i zobowiązania prywatne właściciela obszarów dworskich nie wchodzi w rachubę.

Rozliczenie z gminami następuje dopiero po zniesieniu obszarów dworskich. Z chwilą zniesienia obszaru dworskiego starosta zawiaduje gminę do zgłoszenia pretensji z tytułu przejęcia ciężarów po b. obszarze dworskim. Po rozpatrzeniu pretensji gminy, starosta zwołuje konferencję przy współudziale przedstawicieli Wydziału Powiatowego i Zarządu zainteresowanej gminy, na której winien być ustalony projekt rozliczenia, a w związku z tem ustalona wysokość ciężarów, podlegających odszkodowaniu oraz sposób wyrównania tych ciężarów.

Projekty rozliczeń winny być sporządzane w formie protokólnej z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez starostę oraz radę gminną. W wypadku, gdy rozliczenie z gminami nie nasuwa wątpliwości co do określenia ciężarów i ustalenia odszkodowania, zamiast protokołu może być spisany układ ostateczny pomiędzy stronami z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wydział Powiatowy i starostę.

Rozliczenia z gminami winny być przeprowadzane według stanu faktycznego ciężaru przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów prawnych i norm, mających tu zastosowanie. Wysokość odszkodowania winna być ustalana na podstawie wyników rozliczenia oraz na zasadach słuszności. Przy ustalaniu wysokości ciężarów należy mieć na uwadze, że z powodu zniesienia obszarów dworskich po-

za ciężarami gminy uzyskują możność pobierania wpływów w postaci podatków i danin publicznych, przypadających ze zniesionych obszarów dworskich, a zatem b. właściciel obszaru dworskiego zobowiązany jest wyrównać tylko takie ciężary, których gmina nie będzie mogła pokryć z wpływów, pobieranych z b. obszaru dworskiego.

Powstałe dla gmin ciężary z powodu zniesienia obszarów dworskich przy rozliczeniu należy dzielić na trzy kategorie, a mianowicie: 1) ciężary stałe z tytułu świadczeń, jak koszty administracji, utrzymania dróg, szkół i t. p., 2) ciężary przejściowe z tytułu świadczeń obliczonych na pewien określony czas, jak koszty utrzymania ubogich oraz 3) ciężary jednorazowe, jak koszty naprawy dróg, mostów, budynków szkolnych i t. p., gdyż każda z tych kategorii ciężarów wymaga odrębnego traktowania, jak pod względem kapitalizowania, tak i pod względem odpowiedniego pokrycia tych ciężarów.

Protokół obejmujący projekt rozliczenia winien zawierać ogólne dane, dotyczące b. obszaru dworskiego, ewentualnie utworzonej z niego gminy, a o ile obszar dworski został przyłączony do sąsiedniej gminy, także dane, dotyczące tej gminy, a w szczególności dane dotyczące powierzchni, ilości mieszkańców i t. d. Projekt winien zawierać cyfrowe dane, dotyczące wpływów pobieranych przez gminę z b. obszaru dworskiego oraz dane, dotyczące wydatków, powstałych dla gminy z powodu zniesienia obszaru dworskiego. Przy sporządzaniu projektów należy wyodrębnić w osobnej rubryce ciężary stałe, przejściowe i jednorazowe. Wreszcie projekt winien zawierać szczegółowe dane, w jaki sposób mają być wyrównane poszczególne ciężary.

Dochody i wydatki gminne winny być ustalane na podstawie budżetu administracyjnego gminy, przyczem przy ustalaniu dochodów winny być wzięte pod uwagę wszystkie wpływy, jakie może pobierać gmina z b. obszaru dworskiego w myśl przepisów ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych i innych oraz wydatki, obciążające gminę z tytułu administracji i utrzymania terenu b. obszaru dworskiego. W wypadkach, gdzie rozparcelowane obszary dworskie przyłączone zostały do sąsiednich gmin, a w związku z tem budżety gmin obejmują łączne dochody i wydatki połączonych jednostek administracyjnych, należy przy rozliczeniu wyodrębnić z budżetu dochody z b. obszaru dworskiego i wydatki na tenże obszar dworski. W takim wypadku dochody należy ustalić indywidualnie dla obszaru dworskiego na podstawie wymiaru podatków i innych źródeł, wydatki zaś na b. obszar dworski ustalić na podstawie budżetu, przyjmując dla b. obszaru dworskiego te wydatki, o które budżet gminy się zwiększa na skutek przyłączenia obszaru dworskiego.

Po określeniu wysokości dochodów i wydatków stałych należy ustalić, czy i w jakiej mierze dochody pokrywają wydatki, ewent. nadwyżkę wydatków odnieść w projekcie rozliczenia jako ciężar do wyrównania. Następnie należy ustalić wysokość ciężarów przejściowych, powstałych dla gminy z powodu zniesienia obszaru dworskiego, na które głównie składają się koszty utrzymania ubogich. Wreszcie należy ustalić wysokość ciężarów jednorazowych, jak koszty pogrzebu ubogich, koszty naprawy dróg, mostów, budynków szkolnych i t. d. Koszty naprawy dróg,

mostów i budynków winny być ustalone na podstawie obliczeń technicznych.

Wszystkie ciężary zasadniczo winny być regulowane ziemią ew. obligacjami 5% państw. renty ziemskiej.

Ciężary stałe, które będą obciążały gminę w wypadku wyrównania ich gruntami, winny być kapitalizowane przez pomnożenie rocznej wysokości świadczeń z tytułu tych ciężarów przez „17“, w wypadku wyrównania ich obligacjami 5%-owej państwowej renty ziemskiej winny być kapitalizowane przez pomnożenie rocznej wysokości świadczeń przez „20“, w wypadku wyrównania gruntami i obligacjami należy obliczyć według stopy „17“ i różnicę pomiędzy wysokością skapitalizowanych ciężarów a wartością gruntów pomnożyć przez 20/17, co będzie stanowiło wysokość sumy wyrównanej rentą.

Ciężary przejściowe, obliczone na pewien określony czas, należy kapitalizować w myśl zasad ustalonych art. 10 ustawy o opłatach stemplowych.

Ciężary jednorazowe, jak naprawa dróg, mostów i budynków, należy przyjmować do rozliczenia na podstawie ustalonych kosztów, przyczem w wyjątkowych wypadkach mogą być również wyrównywane gotówką.

Mając na uwadze podział ciężarów na stałe, przejściowe i jednorazowe, należy w pierwszym rzędzie pokrywać ciężary stałe wartością gruntów, a o ileby wartość szacunkowa gruntów całkowicie ciężarów tych nie pokrywała, to resztę ciężarów stałych pokrywać obligacjami 5% państwowej renty ziemskiej po nominalnej wartości.

W razie, gdyby przy rozliczeniu ciężary stałe zostały wyrównane całkowicie wpływami z podatków, względnie też po pokryciu tych ciężarów wartością gruntów, pozostała nadwyżka wartości gruntów, to należy policzyć całkowitą wartość gruntów, wzgl. też nadwyżkę na poczet ciężarów przejściowych, a gdyby w ten sposób ciężary przejściowe nie zostały wyrównane, to ewentualną różnicę tych ciężarów pokrywać obligacjami 5% państwowej renty ziemskiej.

W wypadku, gdy po pokryciu ciężarów stałych, oraz ciężarów przejściowych pozostanie nadwyżka z wartości gruntów, to należy policzyć tę nadwyżkę na poczet ciężarów jednorazowych, ewent. zaś resztę tych ciężarów wyrównać obligacjami 5% państwowej renty ziemskiej.

Projekty rozliczeń z gminami zatwierdza starosta i rada gminna. Po zatwierdzeniu tego projektu winna być zawarta pisemna umowa pomiędzy starostą a gminą. Wpłata odszkodowań gminom następuje po zatwierdzeniu umowy przez wydział powiatowy. W razie niemożności przeprowadzenia rozliczenia z gminą w drodze ugodowej, rozliczenie przeprowadza właściwy wydział powiatowy w drodze uchwały.

Powyższe zasady mają w obecnym czasie zastosowanie tylko do wypadków, gdy zniesione obszary dworskie już zostały włączone na mocy odnośnych rozporządzeń do obszarów gmin wiejskich przed dniem 13 lipca 1933 r. (wejście w życie ustawy z dn. 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego — Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294). Natomiast rozliczenie z gminami z powodu zniesienia obszarów dworskich na mocy powyższej ustawy będzie mogło nastąpić dopiero wówczas, gdy już zostaną ustalone w myśl art. 103 (w okresie

do 13.1.1935 r.) gminy wiejskie (obszar, siedziba i nazwa), do których będą włączone poszczególne obszary dworskie, gdyż obecne gminy wiejskie nie są uprawnione w myśl powołanej ustawy z dn. 23 marca 1933 r. do przeprowadzania tego rodzaju rozliczeń z urzędami wojewódzkimi. Do tego zaś czasu obszary dworskie, nie włączone jeszcze do obszarów gmin wiejskich, utrzymują mimo ich formalnego zniesienia swój zakres działania (pkt. 3 i 4 art. 92 powołanej ustawy).

Przy likwidowaniu gruntów i budynków dotacyjnych, przydzielonych gminom przez b. Komisję Kolonizacyjną, należy przeprowadzić rozliczenie z odnośnymi gminami na ogólnych zasadach, przyjętych w tym względzie, i po ustaleniu wysokości ciężarów oddać gminom w drodze rozliczenia, jako ekwiwalent za te ciężary, odpowiednią część gruntów i budynków, wydzielonych z parcelacji przez b. Komisję Kolonizacyjną, ewentualnie pozostawionych przez Okręgowy Urząd Ziemi z parcelacji drobnego zapasu ziemi, jako dotację na cele gminne za cenę szacunkową, która zostanie ustalona na ogólnych zasadach, a następnie po zawarciu odpowiednich

umów, względnie układów z gminami należy prze-właszczyć je na rzecz gmin.

W związku z mającymi nastąpić rozliczeniami z gminami należy zebrać szczegółowe dane odnośnie stanu ciężarów, obciążających gminy celem zorjentowania się co do wysokości odszkodowania, jakiego trzeba będzie udzielić gminom. W wypadku gdyby w wyniku rozliczenia gmina była zobowiązana zwrócić część gruntów dotacyjnych, nie należy domagać się od gmin odszkodowania za dotychczasowe użytkowanie tej części gruntów dotacyjnych, z tem jednak, że gminy ze swej strony nie będą żądały zwrotu poniesionych ciężarów w związku z użytkowaniem tych gruntów. Po zawarciu z gminami umów, ewent. układów i zatwierdzeniu ich przez wydział powiatowy, należy przewłaszczyć grunty i budynki na rzecz odnośnych gmin w trybie, przewidzianym przepisami ustawy o wykonaniu reformy rolnej.

Nadwyżkę gruntów należy sprzedawać gminom, o ile te wyrażają chęć nabycia gruntów, w przeciwnym razie nadwyżkę gruntów należy rozdysponować w drodze przepisów ustawy z dnia 28 grudnia 1925 roku o wykonaniu reformy rolnej.

STATUTY NOWYCH SPÓŁEK DROGOWYCH W POW. WARSZAWSKIM.

Na posiedzeniu Wydziału Powiatowego w dniu 4 sierpnia r. b. zatwierdzono statuty nowych spółek drogowych, które zamierzają, czyniąc zadość potrzebom lokalnym, powiększyć sieć dróg bitych na powiecie.

Pierwsza z tych spółek łączyć będzie wieś podwarszawską Opacz i Salomea w gm. Skorosze z szosą powiatową Raków — Chrzanów. Druga spółka rozpocznie budowę drogi bitej, biegnącej od granicy m. st. Warszawy przez wieś Wawrzyszew i Wólkę Węglową (gmina Młociny). W r. b. projektowane jest wykonanie 2,5 km. drogi w kierunku na Wólkę Węglową.

Obie Spółki otrzymują od Wydziału Powiatowego subwencję na wykonanie robót brukarskich.

Z DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO ZWIĄZKU SAMORZĄDOWEGO W STANISŁAWOWIE NA POLU POPIERANIA ROLNICTWA W R. 1933/34.

Akcja w kierunku popierania rolnictwa obejmowała 14 działań:

1) dział organizacyjny zajmował się zakładaniem kół młodzieży, organizowaniem zjazdów i wycieczek;

2) dział wodny obejmował urządzenie kursów, zespołów konkursowych, przeprowadzanie planów meljoracyjnych oraz rozdzielanie nawozów sztucznych i lepszych gatunków nasion, szczególnie gospodarstwom;

3) prace w dziale hodowli bydła rogatego i

4) dział hodowli trzody chlewnej polegały na zakładaniu kół hodowlanych, roztaczaniu ścisłego dozoru nad buhajami i knurami oraz na premjowaniu czysto utrzymanych obór;

5) dział hodowli drobiu zajmował się rozdawnictwem rasowego drobiu, budową wzorowych kurników oraz urządzeniu konkursów gospodarstw drobiowych;

6) dział hodowli koni prowadził jedynie rejestrację klaczy;

7) dział pszczelarski zajmował się sprowadzaniem specjalnych nasion dla pszczelarzy, cukru skażonego dla podkarmiania pszczół oraz zorganizował towarzystwo pszczelarskie;

8) dział hodowli jedwabników zajmował się prowadzeniem propagandowej hodowli jedwabników, zakładaniem szkółek morwowych, organizowaniem hodowli jedwabników oraz kursów hodowlanych;

9) zadania działu sadowniczego polegały na wysadzeniu dróg powiatowych drzewami owocowymi, przeprowadzeniu kursów sadowniczych i oczyszczaniu sadów;

10) dział rybacki przygotował plan zakładania stawów rybnych;

11) dział weterynaryjny zajmował się szczepieniem zapobiegawczym oraz przeprowadzaniem kursów ochrony przed chorobami;

12) w dziale gospodarstw kobiecych przeprowadzono kilka kursów gotowania i porządków domowych;

13) dział gospodarstw przodowniczych zajmował się organizowaniem gospodarstw wzorowych;

14) dział przysposobienia rolniczego zajmował się organizowaniem zespołów konkursowych, kursów dla przodowników, wystaw eksponatów konkursowych, wycieczek i t. p.

MIĘDZYKOMUNALNE ZWIĄZKI ROLNIKÓW.

Urząd Wojewódzki w Białymstoku przy udziale samorządu gospodarczego i czynników społecznych przystąpił do organizowania na terenie wojew. białostockiego związków rolników o charakterze międzykomunalnym. Związki te mają na celu wzajemną pomoc i zapobieganie wyzbywaniu się zboża pod zbyt niskich cenach oraz udzielanie kredytów pod zastaw zboża, które będzie magazynowane w śpichlerzach gminnych.

Jednocześnie związki te dążą do podniesienia rentowności drobnych gospodarstw przez ra-

cyjonalną organizację zbytu bydła z pominięciem zbędnego pośrednictwa. Związki te rozpoczną swą działalność już w bieżącej kampanji zbożowej.

BUDOWA SZKÓŁ POWSZECHNYCH W POW. ŁOWICKIM.

Na posiedzeniu rady gminnej w Ł y s z k o w i c a c h w dniu 18 lipca r. b. uchwalono jednogłośnie wybudować szkołę z materiałów, nagromadzonych na budowę domu dla zarządu gminnego.

Na posiedzeniu rady gminnej w K i e r n o z i w dniu 19 lipca r. b. postanowiono wznieść budynek szkolny drewniany.

Na posiedzeniu rady gminnej gm. B i e l a w y w dniu 21 lipca r. b. uchwalono nabyć odpowiedni teren pod budowę szkoły.

W dniu 24 lipca r. b. odbyło się zebranie wójtów i sekretarzy, na którym omówiono szczegóły, dotyczące organizacji budowy szkół w poszczególnych gminach.

IX. ZJAZD MIĘDZYNARODOWY ZWIĄZKU PRZECIWGRUŻLICZEGO.

Komitet Organizacyjny IX Zjazdu Międzynarodowego Związku Przeciwgrużliczego, ma zaszczyt przypomnieć PP. lekarzom, że w sierpniu upływa termin zapisów na Zjazd.

Ze względu na liczny napływ gości zagranicznych, pożądane byłoby przyspieszenie zapisów, gdyż w późniejszym terminie mogą wyniknąć pewne trudności z wyszukaniem kwater i t. p.

Zgłoszenia na Zjazd należy przysyłać do Biura Zjazdu — Warszawa, ul. Chocimska 24. Składkę członkowską w sumie 35 zł. należy przekazywać na konto Polskiego Związku Przeciwgrużliczego Nr. P. K. O. 16.764.

Ministerstwo Komunikacji przyznało uczestnikom Zjazdu zniżki kolejowe. Będą one ważne od dnia 30 sierpnia do dnia 16 września i wynoszą 50% od obecnie obowiązującej taryfy na przejazd do Warszawy i spowrotem do miejsc zamieszkania.

Dla uczestników Zjazdu mogą być zarezerwowane pokoje w hotelach: Bristol — Krakowskie Przedmieście 42, Europejskim — Krak. Przedm. 13, Polonia - Palace — Aleje Jeruzolimskie 39, Angielskim — ul. Wierzbowa 6, Brühl — Fredry 12, Royal — Chmielna 31, Rzymskim — Marszałka Focha 1, Savoy — Nowy Świat 28, Terminus — Chmielna 46/8, Victoria — Jasna 26 i w pensjonacie p. Z. Wojciechowskiej — Kredytowa 9.

Komitet poczynił również starania, aby zapewnić uczestnikom Zjazdu tańsze kwatery: w Hotelu Sejmowym — Wiejska 4/6/8, w Domu Akademickim — Górnośląska 14 (dla pań), w Domu Akademickim — ul. Akademicka 5 (dla panów) oraz w innych ogniskach.

Zgłoszenia na mieszkanie należy kierować do Polskiego Biura Podróży „Orbis“ — Warszawa — ul. Ossolińskich 8.

Przypominamy również, że obrady odbędą się w dniach 4 — 5 — 6 września; w dniu 7 września — zwiedzania; 7 września wyruszą wieczorem wycieczki I i II; 8-go rano III. I wycieczka do Krakowa i Zakopanego; II — do Lwowa i Wrochty; III — do Ciechocinka, Torunia i Gdyni. Wycieczki będą korzystały ze zniżek kolejowych od 50% do 60% w zależności od liczby osób. W przybliżeniu koszt wycieczek wynosi: na I około 140 zł., na II — około 120 zł., na III — około 85 zł. od osoby.

Zapisy na wycieczki będą przyjmowane przez biuro „Orbis“, zainstalowane w siedzibie obrad — Filharmonja, ul. Jasna 5.

Biuro Zjazdu do dnia 31 sierpnia będzie czynne przy ul. Chocimskiej 24, tel. 8-77-58. Od dnia 1-go września Sekretariat Zjazdu będzie czynny w Filharmonji, ul. Jasna 5, tel. 584-25.

Sekretarz Generalny Zjazdu:

Dr. M. Skokowska-Rudolf.

LATO NA ZIEMIACH PÓŁNOCNO - WSCHODNICH.

Zarząd Główny Towarzystwa Rozwoju Ziem Wschodnich przeprowadza w tym roku akcję turystyczną, która nosi tytuł: „Lato na Ziemiach Północno - Wschodnich“.

Dla przeprowadzenia tej akcji T. R. Z. W. uzyskało bardzo poważne zniżki kolejowe, przysługujące turystom, udającym się w bieżącym sezonie letnim na Ziemię Północno - Wschodnie.

Uzyskane zniżki posiadają dwojaki charakter:

- 1) zniżki dla turystów indywidualnych,
- 2) zniżki dla wycieczek grupowych od 10 osób wwyż.

Pojedynczy turysta, chcący korzystać ze zniżki kolejowej, wykupuje kartę uczestnictwa za zł. 6 oraz książeczkę kuponową świadczeń turystycznych na jeden z pięciu okręgów turystycznych: Pojezierze Augustowskie, Wilno i okolica, Szlak Mickiewiczowski w Nowogródzkiem, Pińszczyzna.

Książeczka kuponowa w cenie od 8 do 10 zł. daje prawo do następujących świadczeń: do przejazdów samochodowych, do przejazdów statkami, wynajęcia kajaku, noclegi, zwiedzanie wraz z przewodnikami i t. p.

Książeczka kuponowa w cenie od 25 do 40 zł., zależnie od ceny dla danego dworu ustalonej, upoważnia do 10-dniowego pobytu we dworze na terenie czterech północno - wschodnich województw.

Karta uczestnictwa uprawnia turystę do:

a) zniżki kolejowej w/g tabeli C (60% zniżki od dawnej taryfy) z każdej miejscowości Państwa Polskiego do jednej ze stacyj D. O. K. P. Wilno (teren D. O. K. P. Wilno obejmuje woj.: Wileńskie, Nowogródzkie, Poleskie oraz większość Białostockiego),

b) czterokrotnych przejazdów przy tej samej zniżce w obrębie D. O. K. P. Wilno (teren D. O. K. P. Wilno obejmuje woj.: Wileńskie, Nowogródzkie, Poleskie oraz większość Białostockiego),

c) powrotu do stacji pierwotnego wyjazdu przy tej samej zniżce.

Karta uczestnictwa uprawnia wreszcie do zniżek w hotelach, restauracjach, na statkach wężła wodnego w Pińsku oraz do zniżek przy zakupach w „Bazarach ludowych“.

Karta ważna jest na przeciąg dni 30-tu.

Wycieczka grupowa od 10 osób wwyż, chcąc skorzystać ze zniżki kolejowej, wykupuje tylko kartę uczestnictwa za zł. 4 — dla każdej osoby i nie jest obowiązana do wykupienia książeczek kuponowych na świadczenia turystyczne.

Karta uczestnictwa wycieczki grupowej uprawnia do:

a) zniżki kolejowej w/g tabeli D (70% zniżki od dawnej taryfy) od każdej stacji na terenie Państwa do jednej ze stacyj D. O. K. P. Wilno (teren D. O. K. P. Wilno obejmuje woj.: Wileńskie, Nowogródzkie, Poleskie oraz większość Białostockiego).

b) ośmiokrotnego przejazdu przy tej samej zniżce pomiędzy stacjami D. O. K. P. Wilno (teren D. O. K. P. Wilno obejmuje woj.: Wileńskie, Nowogródzkie, Poleskie oraz wię-

kszość Białostockiego).

c) powrotu do stacji pierwotnego wyjazdu przy tej samejniżce.

Wreszcie uprawnia do zniżek w hotelach, restauracjach, na statkach wężła wodnego w Pińsku oraz do zniżki przy zakupach w „Bazarach ludowych“.

Karta uczestnictwa wycieczki grupowej ważna jest na przeciąg dni 15-tu.

Cała akcja „Lato na Ziemiach Północno - Wschodnich“ trwać będzie do dnia 1 września b. r.

Towarzystwo Rozwoju Ziem Wschodnich, chcąc skierować masową turystykę na Ziemię Wschodnie, rozpoczęło w tym roku akcję, ograniczając się do czterech, zresztą naj-

bardziej efektywnych i godnych poznania terenów, a mianowicie: Pojezierze Augustowskie, Szlak Mickiewiczowski w Nowogródzkiem, Wilno z okolicą oraz Pińszczyznę.

Stronę techniczną akcji „Lato na Ziemiach Północno-Wschodnich“ Zarząd Główny Towarzystwa Rozwoju Ziem Wschodnich zlecił Polskiemu Biuru Podróży „Orbis“. To też karty uczestnictwa i książeczki kuponowe są do nabycia we wszystkich placówkach „Orbisu“.

Zarząd Główny Towarzystwa Rozwoju Ziem Wschodnich mieści się przy ul. Brzozowej 2 m. 2. Tel. 229-00. Biuro czynne jest codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt w godzinach od 9 — 14 i 18 — 20.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 9. VIII. 1934 r.).

1 dol. St. Zjedn. — 5.30 zł. — 5.24 zł.
100 frank. szwajc. — 173.11 — 172.25 zł.
1 funt. szterl. — 26.78 — 26.52 zł.
100 frank. franc. — 34.99 zł. — 34.81 zł.

PAPIERY PROCENTOWE.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dniu 9. VIII. 1934 r.).

4 proc. pożyczka inwestycyjna — z. 3 proc. poz. państw. budow. 43.50 zł., 4 proc. państwowa poz. premjowa dolarowa zł. 53.00, 8 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 94 zł. (w złotych w zlocie = 161.68 zł. obieg.). 8 proc. obligacje Banku Gospodar. Krajowego 94 zł. (w zł. w zlocie = 161.68 złotym obieg.). 7 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 83.25 zł. 7 proc. obligacje Banku Gospod. Krajow. 83.25 zł. 8 proc. Listy Zastawne Banku Rolnego 94.00 (w złotych w zlocie = 161.68 złotym obiegowym). 7 proc. Listy Zastawne Bank. Roln. 83.25 zł. 4 1/2 proc. Listy Zastawne Ziemskie 49.50 zł. 5% Listy Zastawne m. Warszawy 57.75 zł. 8 proc. Listy Zastawne m. Warszawy — 8 proc. Listy Z. m. Piotrkowa — zł.

5% Listy Zastawne m. Łodzi 51.00 zł., 8 proc. Listy Z. m. Lublina —. 8% L. Z. m. Kielc —.

Akcje Banku Polskiego 86.— zł.

Kurs urzędowy 1 grama czystego złota 5.9244 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franko stacja załadowania).

W dn. 9. VIII. 1934 r. Warszawa.

Zyto 17.00 — 17.50 zł.
Pszenica 21.50 — 22.00 zł.
Jęczmień 18.50 — 22.50 zł.
Owies 18.25 — 18.75 zł.

NABIAŁ.

(Od dnia 13. VII. 1934 r. Warszawa).

Mleko niezbiertane: Cena za 1 litr. mleka w hurcie 0.17 zł. Masło: za 1 kg. w hurcie: wyborowe luksusowe 2.20 zł., mleczarskie deserowe II gat. 1.90 zł., mleczarskie solone 2.00 zł., oseekowe 1.50 zł.

Ceny masła w detalu rozumieją się od 10 do 15% więcej cen hurt. Jaja świeże za sztukę 0.07 zł.

Wyrób waty ze lnu

Hasło rzucone na początku roku 1932 przez Generała Lucjana Żeligowskiego, że Ziemia nasza winna nas wyżywić i odziać — znalazło pełny wyraz w uchwałach Komitetu Ekonomicznego Ministrów z dnia 19.3.1932 r. Uchwała ta wyraźnie i dobitnie podkreśla, iż zastępowanie w jaknajszerszym zakresie importowanych surowców włókienniczych krajowymi, jest w chwili bieżącej jedną z najpilniejszych spraw gospodarczo - państwowych Polski.

Jednym z takich artykułów dotychczas wyrabianych z bawełny czyli z surowca wyłącznie zagranicznego była wata.

Zrzeszenie Samorządów Powiatowych, które prowadzi Składnicę Sanitarną na potrzeby szpitalnictwa samorządowego, — powodując się wyżej wymienionymi motywami, pierwsze w kraju we własnej fabryce waty „Valetudo“ w Zapolu pod Grodziskiem - Mazowieckim wyprodukowało watę ze lnu czyli z surowca krajowego.

W ten sposób len, który był znany i stosowany jeszcze przez naszych przodków jako znakomity środek opatrunkowy pod postacią szarpi i opasek — wrócił do lecznictwa w postaci waty lnianej.

Zrzeszenie Samorządów Powiatowych ma już za sobą doświadczenie dwóch i pół lat pionierskiej pracy w dziale produkcji waty ze lnu — niezmiernie ważnej z utylitarnego punktu widzenia.

Do wyrobu waty lnianej fabryka Zrzeszenia „Valetudo“ zużywa odpadki lniane (pakuły), które dotychczas nie

miały nabywców u producentów lnu. Zużytkowywanie pakul do wyrobu waty umożliwiło rolnikom, uprawiającym len, sortowanie go na wyborowe gatunki handlowe. Dotychczas z braku nabywców pakul zanieczyszczano niemi kądziel lnianą, której wreszcie nie można było lokować na rynku.

Zrzeszenie Samorządów Powiatowych brało już sześć razy udział w pokazach okolicznościowych i na wystawach lniańskich a mianowicie:

w Warszawie wyst. Pogotowia Ratunkowego 1932 r.
w Wilnie wyst. Lniana czerwiec 1933 r.
w Poznaniu wyst. Przyroda i Zdrowie 1933 r.
w Warszawie wyst. Przeciwigruźlicza 1933 r.
w Warszawie wyst. Len Polski czerwiec 1934 r.
w Bukareszcie (Rumunja) Sport Polski 1934 r.

Pokazy te miały na celu zaznajomienie szerszego ogółu z wynalazkiem polskim w dziale opatrunków — watą lnianą, opakowaną szczelnie bez używania kleju (naturalnej pożywki dla bakterji).

W stoiskach Zrzeszenia przedstawiane były etapy obróbki lnu od pakul począwszy, do gotowej waty.

Dział dydaktyczny ścigał tłumy zwiedzających wystawy i wywoływał podziw i uznanie dla prac Zrzeszenia, o czym dotąd szerszy ogół mało albo zgoła nie wiedział.

Każdy pokaz — wystawa przyniosły Zrzeszeniu chlubną ocenę pracy w postaci dyplomów uznania, medala złotego i t. p.

Poradnik samorządowy

1. *Pytanie:* Wydział Powiatowy w Kielcach zapytuje, której z gmin przysługuje prawo wymiaru samoistnych podatków gminnych na pewną firmę (spółka z ogr. odp.), która przemysł kopalniany prowadzi na terenie kilku gmin, wykupuje zaś jedno świadectwo przemysłowe, podając miejsce, wykonywania przemysłu, siedzibę firmy na terenie miasta wydzielonego, gdzie również posiada swoje kopalnie; czy w tym stanie rzeczy Wydział Powiatowy posiada również prawa wymiaru samoistnych podatków Pow. Zw. Samorz. na wymienioną firmę.

Odpowiedź: Jeżeli firma prowadzi przedsiębiorstwo kopalniane na terenie kilku gmin, jej zarząd zaś ma siedzibę w mieście wydzielonym, to przy obecnym systemie wymiaru podatków na rzecz miasta wydzielonego, w którym jest siedziba zarządu firmy, przypada w całości jedynie udział w państwowym podatku dochodowym; natomiast samoistne podatki komunalne, w szczególności np. podatek od kopalń, należą się tym gminom, w obrębie których znajdują się kopalnie. Udział w podatku od kopalń na terenie gmin wiejskich i miast niewydzielonych — stosownie do przepisów art. 5 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 884) — należy się również powiatowemu związkowi samorządowemu.

2. *Pytanie:* Zarząd gminy w Ratajczycach zapytuje, kto jest obowiązany do uiszczenia ekwiwalentu świadczeń drogowych w naturze za grunty parafji prawosławnej w rozumieniu § 25 Rozp. Min. Ref. Roln. i Spr. z dnia 27.VIII.1928 roku w sprawie wykonywania ustawy o scaleniu gruntów (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 763 ex 1928 r.); w gminie zaszedł mianowicie wypadek, że nakazy płatnicze na rzeczono opłaty otrzymali: proboszcz parafji i psalmista, wówczas, gdy właścicielem gruntów parafjalnych jest parafja.

Odpowiedź: W myśl art. 30 ustawy drogowej, zmienionej ustawą z dnia 25.III.1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 276), — „do świadczeń drogowych w naturze mogą być pociągani wszyscy, opłacający w danej gminie podatki bezpośrednie, w stosunku do wysokości opłacanych przez nich podatków bezpośrednich“. Jeśli więc chodzi o grunty parafjalne, to do świadczeń drogowych w naturze względnie do opłacania ekwiwalentu pieniężnego za te świadczenia obowiązany jest ten, kto opałca z tych gruntów podatki bezpośrednie, t. j. ten, kto te grunty użytkuje.

3. *Pytanie:* Zarząd gminy Wielko-Zagórze zapytuje:

1) czy należy się gminom wynagrodzenie za doręczanie pism i t. p. P. Z. U. W., kiedy ten od lat z górą 2-ch nie płaci gminie żadnego wynagrodzenia za pobór składki ogniowej, gdyż pobór ten odebrał gminom i oddał specjalnym swym inkasentom; czy gminy mogą upomnieć się o wypłacenie im wynagrodzenia za doręczanie pism P. Z. U. W. za czas ubiegły, odkąd pozbawione zostały prawa pobierania składki ogniowej,

2) czy sekretarz gminy obowiązany jest podpisywać wraz z wójtem gminy wszystkie akta, wychodzące z gminy, na mocy § 13 Instrukcji Kancelaryjnej dla Urzędów Gminnych, czy też nie.

Odpowiedź: 1) Wynagrodzenie od P. Z. U. W., określone w ustępie 4 art. 32 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27.V.1927 r. (Dz. U. R. P. z r. 1933 Nr. 3, poz. 23), należy się gminom „za czynności, związane z wykonaniem przymusu i za pobór składek“. Jeżeli P. Z. U. W. we własnym zarządzie pobiera składki, to jasnym jest, że wynagrodzenie dla gmin ulegnie zmniejszeniu i odpowiadać winno sumie tych czynności, jakie gminy poza poborem nadal spełniają w związku z wykonaniem przymusu ubezpieczenia, przede wszystkim w związku z doręczaniem różnych pism P. Z. U. W. Jeżeli wysokość tego wynagrodzenia nie da się ustalić w porozumieniu z P. Z. U. W., to należy się zwrócić do władzy nadzorczej o interwencję.

2) Obowiązek podpisywania pism przez sekretarza gminnego nie wynika z ustawy, jednakże ustawa (ustęp 6 art. 46 ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego) nie zabrania podpisywania pism przez sekretarza; natomiast obowiązek taki zawiera § 13 instrukcji kancelaryjnej dla urzędów gmin wiejskich, rozesłanej przez Ministerstwo Spraw Wewn. przy okólniku z dnia 16.XI.1933 r. Nr. 112 „celem jej zastosowania“. Jeżeli więc w danej gminie instrukcję kancelaryjną zastosowano w brzmieniu, nadanem jej przez Ministerstwo, to sekretarz ma obowiązek podpisywania pism.

H. i P.

Pana Dr. Kr. prosi się o zakomunikowanie dla wiadomości Redakcji imienia i nazwiska, adresu oraz nazwy Wydziału Powiatowego celem umożliwienia udzielenia odpowiedzi na zapytanie.

Wydawnictwa nadesłane

Wiadomości Drogowe — miesięcznik, organ Stowarzyszenia Członków Polskich Kongresów Drogowych. Nr. 87 z czerwca 1934 r. zawiera m. in.: M. Wł. Nestorowicz — Drogi samochodowe (autostrady). VII Międzynarodowy Kongres Drogowy w Monachjum. Sprawozdanie Prezydium Zarządu Stowarzyszenia Członków polskich kongresów drogowych.

Rolnik Ekonomista — organ Związku Izb i Organizacji Rolniczych. Nr. 15 z dn. 1 sierpnia 1934 r. zawiera m. in.: R. Śliwa — Środki i zarządzenia niezbędne dla podniesienia owczarstwa w Polsce. C. J. — Udział rolnictwa w kredytach bankowych. W. Krzywicki — Spóźniona deklaracja.

Broda Antoni Stefan — Zadłużenie drobnych gospodarstw na dzień 1 lipca 1933 r. Warszawa 1934. Serja prac społeczno - gospodarczych Nr. 48. Nakładem Państw. Instytutu Naukowego Gosp. Wiejsk. w Puławach. Str. 53.

Oszczędność — dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce. Nr. 14 z dn. 1 sierpnia 1934 r. zawiera m. in.: Kongres Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie. Sprawozdanie Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie.